Blm. Uzm.
Atiye NAZLI

DÎVÂNU LUGÂTİ'T-TÜRK'TEN GÜNÜMÜZE SÜZÜLEN ATASÖZLERİ

Türk kültür tarihinin baş tacı edebileceğimiz birkaç eserinden biri olan **Dîvânu Lugâti't-Türk**, atasözleri açısından da zengin bir kaynaktır. Genel görüşe göre Arapların Türkçe öğrenmesini sağlamak amacıyla kaleme alınan **Dîvânu Lugâti't-Türk**, müellifi Kâşgarlı Mahmûd'un Türk dünyasına yaptığı 12 yıllık bir derleme çalışmasının sonucunda oluşmuştur. Pek çok yönüyle günümüze de ışık tutan eser halk kültürü açısından büyük bir zenginliğe sahiptir. Atasözü, destan, efsane gibi halk kültürü ürünleri örneklerinin yanında bilmece, ninni, fıkra vb. terimlere de yer vermesi açısından günümüz çalışmalarına ışık tutacak bir bilgi hazinesi görünümündedir. Biz, aşağıdaki kısa değerlendirmemizde Mahmûd'un derleyip bizlere armağan ettiği atasözlerinden yola çıkacak, bazılarının Anadolu'muzda yaşamakta olan benzerleriyle karşılaştırması yoluna gideceğiz.

Bu sözler aynı kelimelerle ifade edilmese bile benzer düşünceleri ifade etmedeki ortaklıklarıyla önem kazanacaklardır. Vereceğimiz örnekler arasında sizlerin de hatırladığı, hatta başka sözlerin de olacağı unutulmamalıdır. Kısacası biz bir yol açacağız, siz o yolu genişleteceksiniz.

Yazımızın başlığını da taşıyan **Dîvânu Lugâti't-Türk**, araştırıcılara göre 1072, 1074 ve 1077 yıllarında tamamlanmış olarak gösterilir ve Türk kültür tarihinin en önemli eserlerinden biridir. Konumuz olan **Dîvân**'daki atasözlerinin sayısı bilim adamlarına göre farklılık göstermektedir. Biz ilk olarak atasözlerinin **Dîvân**'da hangi kelime ile karşılandığını belirtmek istiyoruz.

Dîvân'da, atasözü karşılığı olarak "sav" sözü kullanılmıştır… Atalay tarafından "saw" olarak yazılan kelime[dir] (Sakaoğlu 2005: 19).

Bu kelime **Dîvân**'da 10 yerde geçmektedir ve yedi anlamı vardır. Anlamları aşağıda verilmiştir.

saw: *söz, haber, salık; mektup; risale; atalar sözü; darbımesel; kıssa, hikâye, tarihsel şeyler.* II, 20-6; III, 154-13, 154-16, 154-17, 154-18, 154-19, 154-20, 441-20, 441-21.

saw (ığ): *şöhret, şan.* III, 43-20.

Ancak bizi ilgilendireni *atasözü* anlamıdır ki onun geçtiği yerleri de ayrıca vermek istiyoruz.

saw: *atasözü, darbımesel.* II, 20-6; III, 154-13, 441-20.

Dîvân'daki atasözlerini farklı araştırmacılar farklı farklı belirlemişlerdir. Aşağıda onların belirlemiş olduğu atasözü sayılarını vereceğiz.

Dîvân'daki atasözleri üzerine ilk çalışmayı Abdülahad Nuri yapmıştır. O, eserinde 251 atasözüne yer vermiştir.

Carl Brockelmann'ın bir makalesi, **Dîvân**'daki atasözlerine yer veren ilk yabancı çalışmadır. .. O, makalesinde 264 atasözü belirlemiştir.

Necip Asım da **Dîvân**'daki atasözlerini …. 290 olarak belirlemiştir.

Ferit Birtek, Dîvân'daki atasözlerini …. 291 olarak **En Eski Türk Savları** adıyla yayımlamıştır (Sakaoğlu 2005: 19).

Atasözleri hakkında başta Prof. Dr. Şükrü Elçin Hocamız olmak üzere birçok araştırmacı yayın yapmıştır. En kapsamlı olanı da hiç kuşkusuz Ömer Asım Aksoy'dur. Ayrıca Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'nun da bu konu hakkında çeşitli yazıları bulunmaktadır. Biz de hocalarımızın görüşlerinden yararlanarak atasözleri hakkında bilgi vermeye çalışacağız.

***"*Eski Türkçede Göktürk abidelerinde, Uygurlardan kalma eserlerde XI. asırda Karahanlılar devrinde Doğu Türk ilinde, "söz, haber, mesaj, nutuk, şöhret, şey" gibi mânâlara gelen ve "sa-" fiilinde türemiş, "sab-sav" kelimesi…*

XI. asırda "sav" yanında klasik İslâmî Türk edebiyatının en değerli eserlerinden

biri olan Kutadgu Bilig'de Yusuf Hâs Hâcib, "mesel" tâbirini kullanır. Arapçada "masal, mesel" ve çokluğu "emsâl" mânâsından atalarsözü Fars ve Türk yazı dillerine geçtikten sonra "mesel, durûb-i emsâl, darb-ı mesel" şekillerini XX. asır başlarına kadar bu adlarla görmek mümkündür." (Elçin 1993: 623).

Elçin hocamız **Halk Edebiyatına Giriş** adlı eserinde **Dîvânu Lugâti't-Türk**'ten 28 tane atasözüne yer vermiştir.

Pertev Naili Boratav, **Yüz Soruda Türk Halk Edebiyatı** adlı eserinde atasözünü açıklarken şu şekilde tanımlamıştır:

"*Atasözleri iki büyük kümeye ayrılırlar:*

Asıl atasözleri

Atasözü değerindeki deyimler

Asıl atasözleri; anlamlarına bir öğüt, bir davranış kuralı, bilgelik bir yargı yüklemişlerdir.

Bir yargıyı ya da gözlemi kapsayan atasözleri. … Örnek, "Kanı kan ile yumazlar, kanı su ile yurlar. …

… Açık bir öğüt, akıl verme ya da yasaklama biçimindedirler,…

Fıkra edası taşıyan atasözleri…. ; dil kuruluşlarıyla da öteki atasözlerinden ayrılırlar. İçlerinde bir çeşidi "hikâye"ye konu olan "kişi"lerin konuşma biçiminde bakışık iki cümlesi ile "hikâye"yi anlatanın üçüncü şahıs olarak getirilen sözlerinden kurulmuştur: "Deveye sormuşlar: 'Boynun neden eğri?' 'Nerem doğru ki' demiş." (Boratav 2000: 148-149)

Prof. Dr. Saim Sakaoğlu ise atasözlerini şu şekilde tanımlamıştır:

"*Atasözleri, birkaç kelimeden meydana gelen dağarcıklarına rağmen, büyük düşünceleri anlatmalarının yanında, çeşitli sebeplere bağlı olan değişmeleriyle de kültür, dil ve edebiyat hayatımızın* [vazgeçilmez bir parçasıdır.]" (Sakaoğlu 2005: 27).

Ayrıca Selçuk Üniversitesinde atasözleri konulu hazırlanan yüksek lisans tezinde de atasözleri aşağıdaki tanımlanmıştır:

"Tarihi çok eskilere dayanan, nerde, ne zaman, kimin söylediği bilinmeyen kısa ve öz anlatımlı; bir olay karşısında söylendiği ve daha sonra benzer olaylar içinde söylenen; zamanla genel bir ifade alan söz dizimlerine "atasözü" denir.

Başka bir tanımla, Halk Edebiyatının içinde yer alan milletin asırlar boyunca duygu, düşünce ve bir olay karşısında söylemiş olduğu kısa, öz, yalın anlatımlı ifadelere "atasözü" denir.

Atasözlerinin genel özelliklerini sıralayacak olursak; atalarımızdan kalmış olması, denemelere dayanması, genel ifadeler içermesi, bilgece düşünülmüş olması, öğüt verici olması, kalıplaşmış söz grupları halinde bulunması ve herkes tarafından benimsenmiş olması şeklinde sıralayabiliriz.

Atasözleri, Türk kültürünün geleneksel değer yargılarını ortaya koyan bir nevi kurallardır. Başka bir deyişle "Şinasi"nin dediği gibi, "atasözleri bir halk felsefesidir". Yani bir milletin yaşam tarzıdır."(Nazlı 2003: 446)***

Prof. Sakaoğlu'nun atasözleri hakkında sunmuş olduğu bildirilerden birinin konusu *Divânu Lugâti't-Türk'teki Bazı Atasözleri Üzerine*'dir. Hocamız bu bildirisinde atasözlerinin tarihî seyri içindeki gelişmelerinden bahsetmektedir. Bizim de konumuzla doğrudan ilgili olan bu bildiriyi kısaca hatırlatmak isteriz.

Prof. Sakaoğlu, **Dîvânu Lugâti't-Türk'**teki atasözlerinin farklı sayfalarında farklı şekillerde karşımıza çıktığından bahsetmektedir. Bunun sebebini ise Kâşgarlı Mahmûd'un dolaşmış olduğu çeşitli coğrafyadaki Türk boylarında kullanılan şekilleri olduğu belirtilmektedir. Günümüzde de öyle değil midir? Bugün farklı bölgelerimizde aynı anlamı içeren atasözlerimiz farklı kelimelerle karşımıza çıkmaktadır.

Ayrıca geçmişte kullanılan ancak bugün kullanmadığımız atasözlerimiz de bulunmaktadır. Bunun sebebi o atasözünü karşılayacak başka bir atasözünün ortaya çıkmaması olabildiği gibi, geçmişte yaşanılan bazı olayların artık yaşanmamış olması da olabilir.

**Prof. Sakaoğlu yazısında bu konuyu şu şekilde açıklamaktadır:

"*Benzer durumları ifade eden atasözlerinden biri yaşamaya devam ederken, bazı şekil değişikliklerine uğrarken diğeri/ diğerleri ya unutulmakta veya çok dar bir bölgeye sıkışıp kalmaktadır.*

Bir söz günümüze gelinceye kadar pek çok değişikliğe uğramakta, her devirde kendi zevkinin güzellik anlayışına göre şekillenmektedir.

Divân'daki bazı sözler bugün unutulup gitmiştir, ayrıca yerine geçecek, bıraktığı boşluğu dolduracak başka bir söz de yoktur.

O hâlde **Divânu Lugati't-Türk***'te yer*

alan atasözlerimizin hepsi için söyleyebileceğimiz görüşlerden yola çıkarak bazı sonuçlara varmak mümkündür.

Atasözleri zamanın akışına karşı koyamazlar.

Atasözleri gelişen zevke karşı koyamazlar.

Atasözleri benzerlerinden hoşlanmazlar; sahaya hâkim olup diğerlerinin yerine geçmeye çalışırlar.

Atasözleri, dilin bir parçası oldukları için kelimeleri bölgelere göre değişip mahallileşebilir." (Sakaoğlu 1997: 261-268)

Prof. Sakaoğlu bir başka yazısında ise atasözlerinin, *"… tarih boyunca kullanılan atasözleri ve deyimlerimizde az veya çok değişiklikler meydana gelmiştir. Bu değişikliklerin kabuledilebilir sebepleri vardır." diyerek bu sebepleri aşağıdaki gibi belirlemiştir.*

Dilin gelişimine bağlı kelime değişikliği,

Görgüye bağlı kelime değişikliği,

Din ve töre ile ilgili kelime değişiklikler,

Giyim kuşama bağlı kelime değişiklikleri,

Uygarlığa bağlı kelime değişiklikleri,

Ağız özelliklerine bağlı kelime değişiklikleri" (Sakaoğlu 1987: 255-262) ***

Biz aşağıya Ferit Birtek'in En **Eski Türk Savları** adlı eseri ile Ömer Asım Aksoy'un Bölge **Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler** adlı eserindeki bazı atasözlerinin karşılaştırılmasını vereceğiz. Bu çalışma, Birtek'in eserinden yola çıkılarak Besim Atalay'ın eseri **Kâşgarlı Mahmud Divanü Lûgat-it-Türk (Çeviri)** adlı eseri de incelenerek hazırlanmıştır. İlk sırada yer alan atasözlerinin yanında parantez içinde bulunan sayılar Besim Atalay'ın çevirisi olan **Dîvânu Lugâti't-Türk**'ün cilt, sayfa ve satır numaralarını vermektedir. İkinci satırda bulunan atasözlerinin yanında parantez içinde bulunan adlar ise ait olduğu il, ilçe adını göstermektedir. Köşeli parantez içinde yer alan bilgiler ise aldığımız kaynaktaki sayfa numaralarını göstermektedir. Atasözlerimiz, **Dîvân'**daki sırası ile verilmiştir.

1. Ot tise agız küymes. (I.43,12), [Birtek 1944: 14].

Bal demekle, parmak yalanmaz. (Salman Akkuş – Ordu), [Aksoy 1969: 58].

2. Tilkü öz yininge udhuz bolır. (I.54, 23; III.5, 14), [Birtek 1944: 17].

Aslına çekmeyen haramzade. (Hatay), [Aksoy 1969: 47].

3. Erdem başı tıl (I. 107, 9 – I. 336, 4- III.133, 24), [Birtek 1944: 14].

Dilsiz de olsa, kâmil belli olur (Arapkir -Malatya), [Aksoy 1969: 91].

Dil yüreğin kepçesidir (Salman/Akkuş-Ordu), [Aksoy 1969: 91].

4. Itka uwut atsa, uldang yimes. (I.116, 4), [Birtek 1944: 16].

İt utansa don(tuman) giyer. (Yavuz/Şavşat – Artvin, Baltalı/Çıldır – Kars].

5. Yıgaç uçınca yil tegir, körklüg kişige söz kelir. (I.139, 21), [Birtek 1944: 15] (*söz*, Birtek'te *zöz* yeklindedir.)

İyi meyveye kurt düşer. (Isparta), [Aksoy 1969: 148].

6. İt ısırmas, at tepmes time. (I.178, 11), [Birtek 1944: 16].

İtin kapmazı, atın tepmezi olmaz. (Çayköy/Niksar – Tokat), [Aksoy 1969: 146].

İte selâm, deliye kelâm olmaz. (Kızılcaağaç/Bucak – Burdur), [Aksoy 1969: 145].

7. Kuzda kar eksümes, koyda yag eksümes. (I.326, 3), [Birtek 1944: 18].

Kötüden şor(şer) eksik olmaz, iyiden yâr eksik olmaz. (Yukarı Bozkuyu/ Kadirli – Adana), [Aksoy 1969: 167].

Dağ başı dumandan, insan başı yamandan kurtulmaz. (Mansurlu/Feke – Adana, Mudurnu – Bolu), [Aksoy 1969: 84].

Dağ başına kış gelir, kul (insan) başına iş gelir. (Van, Kozluca/Cemilbey – Çorum, Çamova/Divriği – Sivas), [Aksoy 1969: 84].

8. Kal sawı, kagıl bagı yazılmaz (I.409, 5), [Birtek 1944: 14].

Ulular köprü olsa da basıp geçme. (Kömür/Kemah – Erzincan, Havza – Samsun, Merzifon – Amasya, Bolu ve Van), [Aksoy 1969: 197].

9. Tılın tirgike tegir (I.429, 2), [Birtek 1944: 14].

Dilim, bana giydirir kilim (Gaziantep, Mihalıççık – Eskişehir, Elazığ, Van), [Aksoy 1969: 91].

10. Çaxşak üze oy bolmas, çakrak bile uwut bolmas. (I.469, 11), [Birtek 1944: 16].

Kel arsız, kör yanaz olur. (Bünyan – Kayseri), [Aksoy 1969: 148].

11. Yüzke körme, erdhem tile. (II.8, 14, III.143, 6), [Birtek 1944: 15].

Lambayı almadan camına bak, gelini almadan huyuna bak. (Zuday/Taşova – Amasya), [Aksoy 1969: 169].

12. Tılım tügmesini tışın yasmas.

(II.20, 16), [Birtek 1944: 15].

Öl ikrar verme, öl ikrardan dönme (Gaziantep), [Aksoy 1969: 179].

Söz verme, verdinse dönme. (Gaziantep), [Aksoy 1969: 189].

13. Çaksa tutnur, çalsa bilinür. (II.23, 18), [Birtek 1944: 15].

Söz sözü, söz de döner kalbi açar. (Gündüzbey/Yeşilyurt – Malatya), [Aksoy 1969: 189].

14. Muş yakrıka teğişmes, ayur kişi nenği yaraşmas. (II.105, 24), [Birtek 1944: 16].

Tilki erişemediği üzüme "Hevengim olsun" demiş. (Gündüzbey/Yeşilyurt – Malatya), [Aksoy 1969: 195].

15. Telim sözüg oksa bolmas, yalım kaya yıksa bolmas. (III.20, 3), [Birtek 1944: 14].

Sözü söyle alana (kulağından alana), arı piri olana. (Van),

Söyleyenden olma, dinleyenden ol. (İzmir),

Söz vaktinde açılır. (Van),

Söz var halk içinde, söz var hulk içinde. (Yavuzköy/Şavşat – Artvin), [Aksoy 1969: 189].

16. Yarın bulgansa il bulganur. (III. 21, 7), [Birtek 1944: 18].

Yurdu kutlu olanın ağzı tatlı olur. (Paçacıoğlu – Uşak), [Aksoy 1969: 208].

17. Kişi sözleşü yılkı yıdhlaşu. (III.104, 17), [Birtek 1944: 14].

Taş taşa, baş başa yanaşarak iş olur. (Muradiye – Rize), [Aksoy 1969: 192].

İnsan göre göre, hayvan süre süre. (Konya), [Aksoy 1969: 143].

18. Tayak bile taymas, tanuk sözüm bütmes. (III.166, 20), [Birtek 1944: 15].

Adam, adam iturur; adam, adam biturur. (Güney/İkizdere – Rize), [Aksoy 1969: 189].

19. Buzdan suw tamar. (III.123, 2), [Birtek 1944: 17].

20. Ata oglı ataç togar. (II.80, 12), [Birtek 1944: 17].

21. Muş oglı muyavu togar. (II.14, 18), [Birtek 1944: 17].

22. Sögüt sölinge, kadhıng kasınğa. (I.356, 20; III.134, 13; III.369, 21), [Birtek 1944: 17].

(Not: Yukarıdaki dört sav aynı anlamdadır ve aşağıda da aynı anlamı veren atasözleri yer almaktadır.)

Deliden deli doğar. (Eğridir – Isparta, Van), [Aksoy 1969: 88].

İtten kuzu türemez. (Gündüzbey/Yeşilyurt – Malatya), [Aksoy 1969: 147].

Biz çalışmamızda **Dîvânu Lugâti't-Türk**'ten bazı atasözlerimiz ile onların karşılığı olan atasözlerini **Bölge Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler** adlı eserden yararlanarak tespit ettik. Ancak **Dîvân**'da yer alan ve bugün sadece yöresel olarak değil, bütün yurt genelinde kullanılan atasözlerimiz yukarıya alınmamıştır. Aşağıda bu atasözlerimizden örnekler yer almaktadır.

1. Kişi sözleşü yılkı yıdlaşu. (III. 104, 17), [Birtek 1944: 17)

İnsan söyleşe söyleşe [konuşa konuşa], hayvanlar koklaşa koklaşa. (Aksoy 1965: 112)

2. Yalınğuk oglı yokadlur, edhgü atı kalır. (III.384, 18) [Birtek 1944: 16].

At ölür meydan (nalı) kalır, yiğit ölür şan (namı) kalır. (Aksoy 1965: 87)

3. Muş yakrıka teğişmes, ayur kişi nenği yaraşmas. (II.105, 24), [Birtek 1944: 16].

Kedi uzanamadığı (yetişemediği) ciğere, pis (murdar) dermiş. (Aksoy 1965: 117)

4. Közden yırasa könğülden yeme yırar. (III.366, 12), [Birtek 1944: 19].

Gözden ırak (uzak) olan gönülden de ırak (uzak) olur. (Aksoy 1965: 106)

5. Tag tagka kawuşmas, kişi kişige kawuşur. (II.103, 2; III.153, 5), Birtek

Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur. (Aksoy 1965: 96)

6. Suw birmeske süt bir. (III.129, 7), [Birtek 1944: 20].

İyiliğe iyilik her kişinin kârı, kötülüğe iyilik er kişinin kârı (Aksoy 1965: 114)

7. Köke sudhsa yüzke tüşür. (III.132, 19; III.439, 20), [Birtek 1944: 20].

Ava giden avlanır. (Aksoy 1965: 87)

8. Kişi alası içtin yılkı alası taştın. (I.91, 22), [Birtek 1944: 21].

İnsanın alacası içinde hayvanın alacası dışında [dır]. (Aksoy 1965: 112)

9. Süsgen udhga Tenğri müngüz birmes. (III.364, 15), [Birtek 1944: 21].

İtin duası kabul olsa gökten kemik yağardı. (kyn. kişi. Döne Nazlı)

10. Kurug yıgaç egilmes, kurmış kiriş tügülmes. (I.198, 9), [Birtek 1944: 24].

Allar yakışırken, eller bakışırken . (kyn. kişi. Döne Nazlı).

11. Küz keligi yazın belgürer. (II.172, 3), [Birtek 1944: 25].

Perşembenin gelişi çarşambadan bellidir. (Aksoy 1965: 126)

12. Esende iwek yok. (I.77, 10), [Birtek 1944: 26].

Acele işe şeytan karışır. (Aksoy 1965: 77)

13. Ol keçişni suw iletti. (I.356, 24), [Birtek 1944: 26].

O köprünün altından çok sular geçti. (kyn. kişi. Döne Nazlı)

14. Sınamasa arsıkar, sakınmasa utsukar. (I.242, 16), [Birtek 1944: 25].

Bin düşün, bir söyle. (kyn. kişi. Döne Nazlı)

15. Kenğeşliğ biliğ üdhreşür, kenğeşsiz bilig upraşur. (I.232, 3), [Birtek 1944: 25].

Danışan dağlar aşmış, danışmayan düz yolda şaşmış. (kyn. kişi. Döne Nazlı)

Danışan dağı aşmış, danışmayanın yolu şaşmış. (Aksoy 1965: 97)

Buraya kadar alınan atasözlerimiz ilk akla gelenlerdir. Ancak kitabın tamamı incelendiğinde başka atasözlerimiz de çıkacaktır.

Atasözlerimiz ile ilgili ikinci kaynak kitabımız 1480 yılında yazıya geçirilmiş olan **Haza Kitabı Atalar** adlı eser olup, bu kitabı günümüz Türkçesine 1936 yılında Velet İzbudak Atalar **Sözü** adıyla çevirmiştir.

Aşağıda, **Atalar Sözü** adlı eserimizdeki atasözlerimizi, **Dîvânu Lugâti't-Türk**'teki atasözlerimizi ve bugünkü karşılıklarını vermeye çalışacağız. Atasözlerimizi sırasıyla **Dîvân**'dan, **Atalar Sözü** kitabından alacak, sonun olarak da bugünkü karşılıklarını vereceğiz.

1. Öz göz ir kışlag. (I.464, 28), [Birtek 1944: 42].

Kurdun boynu yoğun olduğu işin kimseye inanmaz. (İzbudak 1936: 10).

Kurda neden boynun (ensen) kalın demişler: "İşimi kendim görürüm de ondan." demiş. (Aksoy 1965: 120)

2. Edhgülkni suw adhakında kemiş, başında tile. (II.112, 6), [Birtek 1944: 20].

Eylük eyle suya sal, eğer eylük eylük ise ol seni bulur. (İzbudak 1936: 10)

İyilik et denize at, balık bilmezse Halık bilir. (Aksoy 1965: 114)

3. Kişi alası içtin, yılkı alası taştın. (I.91, 22) [Birtek 1944: 21].

Adam alası içinde, tavar alası taşında. (İzbudak 1936: 12)

İnsanın alacası içinde, hayvanın alacası dışında. (Aksoy 1965: 112)

4. Taşıg ısrumasa öpmiş kerek. (I.163, 18), [Birtek 1944: 51].

Kesemedüğün eli öp başuna ko. (İzbudak 1936: 14).

Bükemedin (ısıramadığın) eli öp başına koy. (Aksoy 1965: 94)

5. Yalınğuk oglı munsuz bolmas (III:141, 2), [Birtek 1944: 38].

Ayipsuz yar isteyen yazsüz kalur. (İzbudak 1936: 18)

Kusursuz dost arayan dostsuz kalır. (Aksoy 1965: 121)

6. Yogurkanda artuk adhuk kösülse üşiyür. (II.137, 6), [Birtek 1944: 51].

Yorganına göre kösil. (İzbudak 1936: 23)

Ayağını yorganına göre uzat. (Aksoy 1965: 87)

7. Endik uma ewligni agırlar. (I.106, 1), [Birtek 1944: 48].

Konuğun kutsuzu ev issin ağırlar. (İzbudak 1936: 43).

Ahmak (şaşkın) misafir ev sahibini ağırlar. (Aksoy 1965: 81)

Yukarıda vermiş olduğumuz örnekler, yaklaşık 1000 yıl önce söylenen belki de daha eskilere dayanan sözlerimizin bugünde söylenilenleridir. Atasözlerimiz tıpkı geçmişte olduğu gibi bugün de bizlere ışık tutmaya devam etmektedir.

Atasözleri için yararlandığımız kaynak kişi, Döne Nazlı 1951 Yozgat doğumlu olup ilkokul mezunudur. 20 yıldan fazla bir zamandır Konya'da yaşamaktadır.

KAYNAKLAR

Aksoy, Ömer Asım (1965)**, Atasözleri ve Deyimler** , Ankara.

Aksoy, Ömer Asım (1969), **Bölge Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler**, Ankara.

Atalay, Besim (2006), **Kâşgarlı Mahmud Divanü Lûgat-it Türk (Çevirisi),** Ankara.

Birtek, Ferit (1944), **En Eski Türk Savları**, Ankara.

Boratav, Pertev Naili (2000), **100 Soruda Türk Halk Edebiyatı**, İstanbul.

Elçin, Şükrü (1993), **Halk Edebiyatına Giriş,** Ankara.

İzbudak, Velet (1936), **Atalar Sözü**, İstanbul.

Nazlı, Atiye (2003), **Atasözlerinin İlköğretim I. Kademedeki Öğrencilerin Eğitimine Etkisi,** Konya (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi).

Sakaoğlu, Saim (2005), **Dîvânü Lûgati't-Türk'te Türk Halk Edebiyatı (Ders Notları),** Konya.

Sakaoğlu, Saim (1987), Atasözleri ve Deyimlerimizdeki Yabancı Asıllı Kelimeleri Türkçeleştirebilir miyiz?", **Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Semineri**, Eskişehir.

Sakaoğlu, Saim (1997), "Divânu Lugati't-Türk'teki Bazı Atasözleri Üzerine", **Uluslararası Osmanlı Öncesi Türk Kültürü Kongresi Bildirileri Ankara 1989**, Ankara.